

I

(Законодателни актове)

РЕГЛАМЕНТИ

РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2021/692 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

от 28 април 2021 година

за създаване на програма „Граждани, равенство, права и ценности“ и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1381/2013 на Европейския парламент и на Съвета и на Регламент (ЕС) № 390/2014 на Съвета

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 16, параграф 2, член 19, параграф 2, член 21, параграф 2, член 24, член 167 и член 168 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет ⁽¹⁾,

като взеха предвид становището на Комитета на регионите ⁽²⁾,

в съответствие с обикновената законодателна процедура ⁽³⁾,

като имат предвид, че:

- (1) В съответствие с член 2 от Договора за Европейския съюз (ДЕС) Съюзът се основава на ценностите на зачитане на човешкото достойнство, на свободата, демокрацията, равенството, правовата държава, както и на зачитането на правата на човека, включително правата на лицата, които принадлежат към малцинства. Тези ценности са общи за държавите членки в общество, чиито характеристики са плурализмът, недискриминацията, толерантността, справедливостта, солидарността и равенството между жените и мъжете. В член 3 от ДЕС допълнително се посочва, че Съюзът има за цел да утвърждава мира, ценностите си и благоденствието на своите народи, както и да защита богатството на своето културно и езиково многообразие и да следи за опазването и развитието на европейското културно наследство. Тези ценности са допълнително потвърдени и отразени в правата, свободите и принципите, залегнали в Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-долу „Хартата“).
- (2) От решаващо значение е тези права и ценности да продължат да бъдат активно развивани, защитавани, утвърждавани, прилагани и споделяни между гражданите и народите и да останат в центъра на проекта на Съюза, като се има предвид, че влошаването на защитата на тези права и ценности в която и да е държава членка може да има отрицателно въздействие върху Съюза като цяло. Поради това в общия бюджет на Съюза следва да се предвиди създаването на нов фонд „Правосъдие, права и ценности“, обхващащ програма „Граждани, равенство, права и ценности“ и програма „Правосъдие“, създадена с Регламент (ЕС) 2021/693 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁴⁾. В момент, когато европейските общества се сблъскват с екстремизъм, радикализъм и разделение и пространството за независимото гражданско общество се свива, е по-важно от всякога да се утвърждават, укрепват и защитават правосъдието, правата и ценностите на Съюза за зачитане на човешкото достойнство, на свободата, демокрацията, равенството, правовата държава и на зачитането на правата на човека. Това ще има дълбоки и преки последици за политическия, социалния, културния и икономическия живот в Съюза. Като част от новия фонд „Правосъдие, права

⁽¹⁾ ОВ С 62, 15.2.2019 г., стр. 178.

⁽²⁾ ОВ С 461, 21.12.2018 г., стр. 196.

⁽³⁾ Позиция на Европейския парламент от 17 април 2019 г. (все още непубликувана в Официален вестник) и позиция на Съвета на първо четене от 19 април 2021 г. (все още непубликувана в Официален вестник). Позиция на Европейския парламент от 28 април 2021 г. (все още непубликувана в Официален вестник).

⁽⁴⁾ Регламент (ЕС) 2021/693 на Европейския парламент и на Съвета от 28 април 2021 г. за създаване на програма „Правосъдие“ и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1382/2013 (вж. страница 21 от настоящия брой на Официален вестник).

и ценности“ програмата „Правосъдие“, в съответствие с програмата „Правосъдие“ за периода 2014—2020 г., създадена с Регламент (ЕС) № 1382/2013 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁵⁾, ще продължи да подкрепя по-нататъшното развитие на пространството на правосъдие на Съюза, основано на принципите на правова държава, независимостта и безпристрастността на съдебната власт, взаимното признаване и взаимното доверие, достъпа до правосъдие и трансграничното сътрудничество.

Програмата „Граждани, равенство, права и ценности“ (наричана по-долу „Програмата“) ще обедини програмата „Права, равенство и гражданство“ за периода 2014—2020 г., създадена с Регламент (ЕС) № 1381/2013 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁶⁾, и програмата „Европа за гражданите“, създадена с Регламент (ЕС) № 390/2014 на Съвета ⁽⁷⁾ (наричани по-долу „предшестващите програми“).

- (3) Програмата следва да бъде създадена за срок от седем години, за да се съгласува нейната продължителност с тази на многогодишната финансова рамка, установена с Регламент (ЕС, Евратом) 2020/2093 на Съвета ⁽⁸⁾.
- (4) Фондът „Правосъдие, права и ценности“ и неговите две основни програми за финансиране ще бъдат насочени към лицата и субектите, които допринасят за превръщането в реалност на нашите общи ценности и богатото многообразие, както и на правата и равенството, и за тяхната ярка проява. Крайната цел е да се утвърждава и поддържа основано на права, равноправно, отворено, плуралистично, приобщаващо и демократично общество. Това предполага наличието на активно и силно гражданско общество, което насърчава демократичното, гражданското и социалното участие на хората и създава условия за развитие на богатото многообразие на европейското общество, въз основа на нашите общи ценности, история и памет. В член 11 от ДЕС се съдържа изискване институциите на Съюза да поддържат открит, прозрачен и редовен диалог с гражданското общество и чрез подходящи средства да предоставят на гражданите и представителните организации възможността да изразяват и обменят публично своите мнения във всички области на дейност на Съюза.
- (5) С бенефициерите на Програмата и с другите имащи отношение заинтересовани страни следва да се установи открит, прозрачен и редовен диалог, като се създаде група за граждански диалог. Групата за граждански диалог следва да бъде открит и неформален форум за обсъждане и следва да допринася за обмена на опит и добри практики, както и за обсъждането на развитието на политиките в рамките на областите и целите, обхванати от Програмата и свързаните с нея области. Групата за граждански диалог не следва да носи никаква отговорност по отношение на управлението на Програмата.
- (6) Въз основа на положителния опит от предшестващите програми Програмата следва да позволи да се развият полезни взаимодействия с цел справяне с предизвикателствата, които са честа пречка пред популяризирането и защитата на ценностите на Съюза, и с цел достигане на критичното измерение, необходимо за получаването на конкретни резултати в тази област. Това ще даде възможност за пълноценно използване на потенциала за полезни взаимодействия с цел оказване на по-ефективна подкрепа в обхванатите области на политиката и за увеличаване на потенциала на свързаните политики за достигане до хората и гражданското общество, със стремеж към балансирано географско разпределение. За да бъде ефективна, Програмата следва да отчита специфичното естество на различните политики, техните различни целеви групи и конкретните свързани с тях потребности чрез прилагане на специално разработени и целенасочени подходи.

⁽⁵⁾ Регламент (ЕС) № 1382/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за създаване на програма „Правосъдие“ за периода 2014—2020 г. (ОВ L 354, 28.12.2013 г., стр. 73).

⁽⁶⁾ Регламент (ЕС) № 1381/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за създаване на програма „Права, равенство и гражданство“ за периода 2014—2020 г. (ОВ L 354, 28.12.2013 г., стр. 62).

⁽⁷⁾ Регламент (ЕС) № 390/2014 на Съвета от 14 април 2014 г. за създаване на програма „Европа за гражданите“ за периода 2014—2020 г. (ОВ L 115, 17.4.2014 г., стр. 3).

⁽⁸⁾ Регламент (ЕС, Евратом) 2020/2093 на Съвета от 17 декември 2020 г. за определяне на многогодишната финансова рамка за годините 2021—2027 (ОВ L 433I, 22.12.2020 г., стр. 11).

- (7) Пълното зачитане и утвърждаване на принципите на правовата държава и демокрацията са от основно значение за изграждането на доверието на гражданите в Съюза и за гарантирането на взаимно доверие между държавите членки. Като утвърждава правата и ценностите, Програмата ще допринесе за изграждането на по-демократичен Съюз, зачитането на принципите на правовата държава и демократичния диалог, прозрачността и доброто управление, включително в случаи на свивашо се пространство за гражданското общество.
- (8) За да се доближи Съюзът до своите граждани и да се поощри демократичното участие е необходим широк спектър от действия и координирани усилия. Европейското гражданство и европейската идентичност следва да бъдат развивани и утвърждавани чрез насърчаване на разбирането от страна на гражданите на процеса на създаване на политики и чрез утвърждаване на гражданското участие в действията на Съюза. Освен това, сплотяването на гражданите в проекти за побратимяване на градове и в мрежи от градове и подкрепата за организациите на гражданското общество на местно, регионално, национално и транснационално равнище в областите, обхванати от Програмата, ще допринесе за увеличаване на ангажираността на гражданите в обществото и в крайна сметка за тяхното активно участие в демократичния живот на Съюза. В същото време подкрепата за дейностите, утвърждаващи взаимното разбирателство, диалога между културите, културното и езиковото многообразие, социалното приобщаване и уважението към другите, подсилва усещането за принадлежност към Съюза и за общо гражданство под формата на европейска идентичност, основано на споделено разбиране за нашите общи европейски ценности, култура, история и наследство. Утвърждаването на по-силно чувство за принадлежност към Съюза и на ценностите на Съюза е особено важно, когато става дума за неговите граждани, които живеят в най-отдалечените региони, поради голямото разстояние, което ги дели от европейския континент.
- (9) Възпоменателните дейности и критичният размисъл за историческата памет на Европа са необходими, за да накарат гражданите, и по-специално младите хора, да осъзнаят общата си история и ценности като основа за общо бъдеще. Възпоменателните дейности следва да включват размисъл за причините за тоталитарните режими в съвременната история на Европа — по-специално нацизма, който доведе до Холокоста, фашизма, сталинизма и тоталитарните комунистически режими — и следва да отдават почит на жертвите на техните престъпления. Те следва също така да обхващат дейности, отнасящи се до други ключови моменти и отправни точки в най-новата история на Европа. Значението на историческите, социалните, културните и межкултурните фактори следва също да бъде взето под внимание, за да се създаде европейска идентичност, основана на общи ценности и чувство за принадлежност.
- (10) Гражданите следва да бъдат по-добре осведомени за своите права, произтичащи от гражданството на Съюза, и следва да се чувстват спокойни да живеят, пътуват, учат, работят и да бъдат доброволци в друга държава членка. Те следва да се чувстват способни да ползват и упражняват всички свои свързани с гражданството права и да имат доверие в равния достъп, пълната приложимост и защитата на техните права без каквато и да е дискриминация, независимо къде в Съюза се намират. Необходимо е гражданското общество да получава подкрепа при насърчаването и опазването на ценностите на Съюза и повишаването на осведомеността за тях и при спомагането за ефективното упражняване на правата съгласно правото на Съюза.
- (11) Равенството между половете е основна ценност и цел на Съюза. Същевременно цялостният напредък в областта на равенството между половете е в застой. Дискриминацията и неравностойното третиране на жените и момичетата, както и различните форми на насилие срещу тях, представляват нарушения на техните основни права и ограничават тяхното пълноценно политическо, социално и икономическо участие в обществото. Освен това наличието на политически, структурни и културни бариери възпрепятства постигането на целта за действително равенство между половете. Ето защо утвърждаването на равенството между половете и интегрирането на тази проблематика във всички дейности на Съюза представлява основна задача за Съюза и двигател на икономическия растеж и общественото развитие и следва да се подкрепя от Програмата. От особено значение са активните действия по отношение на стереотипите и борбата с непряката дискриминация и дискриминацията, основана на множество характеристики. Равнопоставеният достъп до работа, равнопоставеното участие на пазара на труда и премахването на пречките за кариерно развитие във всички сектори, например съдебната система и секторите, свързани с науки, технологии, инженерство и математика, са стълбове на равенството между половете. Следва да се обърне особено внимание на постигането на равновесие между професионалния и личния живот и на равното разпределяне между мъже и жени на неплатения труд за домакински задачи и полагането на грижи за деца, възрастни хора и други зависими лица, тъй като това са въпроси, неразривно свързани с постигането на еднакви икономическа независимост и икономическо участие и с постигането на равенство между жените и мъжете.

- (12) Насилието, основано на пола, и насилието срещу изложени на риск групи (деца, младежи и други рискови групи, като например ЛГБТИК лица и лица с увреждания) представляват сериозно нарушение на основните права и продължават да се наблюдават на цялата територия на Съюза, при всички социални и икономически условия, което има сериозно отражение върху физическото, умственото и психичното здраве на пострадалите, както и върху обществото като цяло. Насилието и тормозът, основани на пола, както в домашната, така и в публичната сфера, засягат най-тежко жените. Поради това борбата с това насилие и тормоз е ключово действие за утвърждаване на равенството между половете. В Конвенцията на Съвета на Европа за превенция и борба с насилието над жени и домашното насилие (Истанбулската конвенция) насилието над жени се определя като всички актове на насилие, основано на пола, които водят или е вероятно да доведат до физически, сексуални, психологически или икономически увреждания или страдание за жените, включително заплахи за такива актове, принуда или произволно лишаване от свобода, независимо дали това се случва в обществения или в личния живот. Борбата с насилието, основано на пола, изисква многостранен подход и включва търсене на решения за неговите правни, икономически, образователни и здравни аспекти. Налице е необходимост и от активно противодействие на свързаните с пола стереотипи от ранна възраст, както и на всички форми на изказвания, подбуждащи към омраза, и онлайн насилие. В този контекст продължава да е от съществено значение да се подкрепят организациите за правата на жените и другите участници, работещи в тази област. Децата, младите хора и други рискови групи, като например ЛГБТИК лица и лица с увреждания, също са изложени на повишен риск да станат обект на насилие, особено в рамките на семейството и на интимните връзки.

Следва да се предприемат действия за укрепване на правата на лицата, изложени на риск — особено правата на децата, включително децата сираци, които са осиротели в резултат на битови престъпления или при други условия, и други особено уязвими групи деца — както и действия, чрез които да се допринесе за тяхната закрила и да се гарантират правата им на развитие и на достойнство. Борбата с всички форми на насилие, особено насилието, основано на пола, и насърчването на превенцията и на защитата и подкрепата на пострадалите са приоритети на Съюза, които спомагат за упражняването на основните права от страна на лицата и допринасят за равенството между половете. Тези приоритети следва да се подкрепят от Програмата. Подчертава се, че е важно да се предоставя финансиране по Програмата на организациите на гражданското общество, които утвърждават равенството между половете, борят се срещу насилието, основано на пола, и утвърждават правата на жените, включително сексуалното и репродуктивното здраве и сексуалните и репродуктивните права, и правата на ЛГБТИК лица във всички държави членки. Всички тези дейности имат за цел да утвърждават основни ценности на Съюза, поради което следва да бъдат подкрепяни в целия Съюз, без изключение.

- (13) За предотвратяването и борбата с всички форми на насилие и за защита на пострадалите са необходими силна политическа воля и координирани действия, основани на методите и резултатите от предишните програми „Дафне“, програма „Права, равенство и гражданство“ и програма „Правосъдие“. По-специално, финансирането по програма „Дафне“ за превенция и борба с насилието срещу деца, млади хора и жени и за защита на пострадалите бе истински успех от самото начало на програмата през 1997 г., както по отношение на популярността му сред заинтересованите страни (публични органи, академични институции и неправителствени организации), така и по отношение на ефективността на финансираните проекти. По програма „Дафне“ са финансирани проекти за повишаване на осведомеността, предоставяне на услуги в подкрепа на пострадалите и подкрепа на дейностите на организации на гражданското общество, работещи по места. Тя е насочена към всички форми на насилие, включително домашно насилие, сексуално насилие, трафик на хора, преследване и увреждащи традиционни практики като гениталното осакатяване на жени, както и нововъзникващи форми на насилие като киберзаплахи и онлайн тормоз. Като се има предвид все още тревожният брой на жертвите на насилие, основано на пола, е важно всички тези дейности да продължат с независими бюджетни средства за действията, чрез които се изпълнява специфичната цел по предотвратяване и борба с всички форми на насилие, основано на пола, по програма „Дафне“, а резултатите от тях и извлечените поуки да бъдат надлежно взети предвид при изпълнението на Програмата.
- (14) Недискриминацията е основен принцип на Съюза. В член 19 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) са предвидени действия за борба с дискриминацията, основана на пола, расата или етническия произход, религията или убежденията, наличието на физическо или умствено увреждане, възрастта или сексуалната ориентация. Недискриминацията е закрепена също така в член 21 от Хартата. Специфичните особености на различните форми на дискриминация, между които пряката, непряката и структурната дискриминация, следва да бъдат взети предвид и успоредно с това следва да бъдат изготвени подходящи действия за предотвратяване и борба с дискриминацията, основана на един или повече признаци. Програмата следва да подкрепя действия за предотвратяване и борба с всички форми на дискриминация, расизъм, ксенофобия, афрофобия, антисемитизъм, антиромски нагласи, ислямофобия и всички форми на нетърпимост, включително хомофобия, бифобия, трансфобия, интерфобия и нетърпимост, основана на половата идентичност, както онлайн, така и офлайн, както и нетърпимост към лица, принадлежащи към малцинства, като се взема предвид множествената дискриминация. В този контекст особено внимание следва да бъде отделено и на

предотвратяването и борбата с всички форми на насилие, омраза, сегрегация и заклеяване, както и на борбата с малтретирането, тормоза и нетолерантното отношение. Програмата следва да се изпълнява по начин, който позволява взаимно допълване с другите дейности на Съюза, които имат същите цели, по-специално с посочените в Съобщението на Комисията от 5 април 2011 г., озаглавено „Рамка на ЕС за национални стратегии за интеграция на ромите до 2020 г.“, и в Препоръката на Съвета от 9 декември 2013 г. относно ефективни мерки за интегриране на ромите в държавите членки ⁽⁹⁾.

- (15) Пречките, свързани с обществото и заобикалящата среда, както и липсата на достъпност възпрепятстват пълното и ефективно участие на лицата с увреждания в обществото на равнопоставена основа с останалите. Лицата с увреждания се облъскват с пречки във връзка с, наред с другото, достъпа до пазара на труда, ползването на приобщаващо и качествено образование, избягването на бедността и социалното изключване, достъпа до културни инициативи и медии и упражняването на политически права. Като страни по Конвенцията на Организацията на обединените нации за правата на хората с увреждания Съюзът и всички държави членки са се ангажирали да насърчават, защитават и гарантират пълното и ефективно упражняване на всички основни права и свободи на човека от страна на всички хора с увреждания. Посочената конвенция стана неразделна част от правния ред на Съюза.
- (16) Правото на зачитане на личния и семейния живот, на жилището и на личните съобщения е основно право, залегнало в член 7 от Хартата. Защитата на личните данни е основно право, залегнало в член 16 от ДФЕС и член 8 от Хартата. Спазването на правилата за защита на личните данни подлежи на контрол от независими надзорни органи. В правната рамка на Съюза, и по-специално в Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹⁰⁾ и Директива (ЕС) 2016/680 на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹¹⁾, се определят разпоредбите, с които да се гарантира, че правото на защита на личните данни се прилага ефективно. Тези правни инструменти възлагат на националните надзорни органи за защита на данните задачата да насърчават обществената осведоменост и разбирането от обществото на рисковете, правилата, предпазните мерки и правата по отношение на обработването на лични данни. Съюзът следва да може да провежда дейности за повишаване на осведомеността, включително чрез подкрепа за организациите на гражданското общество, които настояват за защита на личните данни в съответствие със стандартите на Съюза, и да провежда проучвания и други свързани с тази тема дейности предвид значението на правото на защита на личните данни във време на бързо технологично развитие.
- (17) С член 24 от ДФЕС Европейският парламент и Съветът се задължават да приемат разпоредби относно процедурите и условията, необходими за представянето на гражданска инициатива по смисъла на член 11 от ДЕС. Това е направено с приемането на Регламент (ЕС) 2019/788 на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹²⁾. Програмата следва да подкрепя финансирането на техническата и организационна подкрепа за изпълнение на посочения регламент, като по този начин се подкрепя упражняването от страна на гражданите на правото да предлагат и подкрепят европейски граждански инициативи.
- (18) В съответствие с членове 8 и 10 от ДФЕС Програмата следва във всичките си дейности да подкрепя интегрирането на въпросите на равенството между половете и недискриминацията. Чрез междинна и окончателна оценка на Програмата следва да бъдат оценени въздействието на свързаните с пола аспекти, за да се определи в каква степен Програмата допринася за равенството между половете, както и да се оцени дали тя няма нежелано отрицателно въздействие върху равенството между половете. В този контекст и като се вземат предвид различното естество и мащаб на дейностите по различните направления на Програмата, ще бъде важно отделните данни, събирани от организаторите на проекти, да бъдат разбити по полов признак, когато това е възможно. Важно е също така да се предостави информация на кандидатите относно начините за отчитане на равенството между половете, включително информация относно използването на инструменти за интегриране на принципа на равенство между половете, като например бюджетиране, съобразено с равенството между половете, и оценки на въздействието върху равенството между половете, когато е необходимо. При консултирането с експерти и заинтересовани страни следва да се взема под внимание балансът между половете.

⁽⁹⁾ ОВ С 378, 24.12.2013 г., стр. 1.

⁽¹⁰⁾ Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните) (ОВ L 119, 4.5.2016 г., стр. 1).

⁽¹¹⁾ Директива (ЕС) 2016/680 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни от компетентните органи за целите на предотвратяването, разследването, разкриването или наказателното преследване на престъпления или изпълнението на наказания и относно свободното движение на такива данни, и за отмяна на Рамково решение 2008/977/ПВР на Съвета (ОВ L 119, 4.5.2016 г., стр. 89).

⁽¹²⁾ Регламент (ЕС) 2019/788 на Европейския парламент и на Съвета от 17 април 2019 г. относно европейската гражданска инициатива (ОВ L 130, 17.5.2019 г., стр. 55).

(19) Член 3 от ДЕС изисква Съюзът, наред с другото, да насърчава защитата на правата на детето в съответствие с член 24 от Хартата и Конвенцията на Организацията на обединените нации за правата на детето.

(20) В съответствие с актовете на Съюза относно равното третиране държавите членки създадоха независими органи за насърчаване на равното третиране (наричани по-долу „органи за равно третиране“) за борба с дискриминацията, основана на раса, етнически произход и пол. Много държави членки обаче надхвърлиха изискванията на тези актове на Съюза и гарантираха, че органите за равно третиране могат също така да се борят с дискриминацията, основана на други признаци като език, възраст, сексуални характеристики, полова идентичност и полово разнообразие, сексуална ориентация, религия и убеждения и увреждания. Органите за равно третиране играят ключова роля в насърчаването на равенството и осигуряването на ефективно прилагане на законодателството в областта на равното третиране, по-специално чрез предоставяне на независима помощ на пострадали от дискриминация, провеждане на независими проучвания относно дискриминацията, публикуване на независими доклади и отправяне на препоръки по всички въпроси, свързани с дискриминацията в техните съответни държави членки. От съществено значение е работата на органите за равно третиране да бъде координирана в това отношение на равнището на Съюза.

Европейската мрежа на националните органи за равно третиране (EQUINET) беше създадена през 2007 г. и се състои от националните органи за равно третиране, както е предвидено в директиви 2000/43/ЕО ⁽¹³⁾ и 2004/113/ЕО ⁽¹⁴⁾ на Съвета и директиви 2006/54/ЕО ⁽¹⁵⁾ и 2010/41/ЕС ⁽¹⁶⁾ на Европейския парламент и на Съвета. На 22 юни 2018 г. Комисията прие Препоръка (ЕС) 2018/951 ⁽¹⁷⁾ относно стандарти за органите за равно третиране, която обхваща техния мандат, независимост, ефективност, координация и сътрудничество. EQUINET е в изключително положение, тъй като е единственият орган, който осигурява координацията на дейностите между органите за равно третиране. Тази координация от страна на EQUINET е от ключово значение за ефективното прилагане на антидискриминационното законодателство на Съюза в държавите членки и следва да бъде подкрепяна от Програмата.

(21) За да се увеличи лесният достъп и на кандидатите, заинтересованите страни и бенефициерите да се предоставят обективни насоки, практическа информация и помощ относно всички аспекти на Програмата, държавите членки следва да могат да създават звена за контакт по Програмата. Звената за контакт по Програмата следва да изпълняват функциите си независимо и без намеса от страна на публичните органи в процеса на вземане на решения. Важно е държавите членки да могат да избират най-подходящия начин на управление на звената за контакт по Програмата, включително чрез публични органи, организации на гражданското общество или техни консорциуми. Звената за контакт по Програмата не трябва да носят отговорност за управлението на Програмата.

(22) Независимите органи по правата на човека и организациите на гражданското общество играят важна роля за насърчаване, защита и повишаване на осведомеността относно общите ценности на Съюза, както и при спомагане за ефективното упражняване на правата съгласно законодателството на Съюза, включително Хартата. Както е посочено в Резолюцията на Европейския парламент от 19 април 2018 г. ⁽¹⁸⁾, увеличеното финансиране и адекватната финансова подкрепа са от ключово значение за развитието на благоприятна и устойчива среда, за да могат организациите на гражданското общество да засилят ролята си и да изпълняват функциите си по независим и ефективен начин. Финансирането от Съюза следва да допълва усилията на национално равнище, като допринася за подкрепата, предоставянето на възможности и изграждането на капацитета на независимите организации на гражданското общество, занимаващи се с утвърждаването на правата и ценностите, чиито дейности помагат за стратегическото прилагане на правата съгласно правото на Съюза, включително Хартата, наред с другото чрез застъпничество, например чрез стратегическо водене на дела, кампании, комуникационни дейности и други дейности

⁽¹³⁾ Директива 2000/43/ЕО на Съвета от 29 юни 2000 г. относно прилагане на принципа на равно третиране на лица без разлика на расата или етническия произход (ОВ L 180, 19.7.2000 г., стр. 22).

⁽¹⁴⁾ Директива 2004/113/ЕО на Съвета от 13 декември 2004 г. относно прилагане на принципа на равното третиране на мъжете и жените по отношение на достъпа до стоки и услуги и предоставянето на стоки и услуги (ОВ L 373, 21.12.2004 г., стр. 37).

⁽¹⁵⁾ Директива 2006/54/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 5 юли 2006 г. за прилагането на принципа на равните възможности и равното третиране на мъжете и жените в областта на заетостта и професиите (ОВ L 204, 26.7.2006 г., стр. 23).

⁽¹⁶⁾ Директива 2010/41/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 7 юли 2010 г. за прилагане на принципа на равно третиране на мъжете и жените, които извършват дейности в качеството на самостоятелно заети лица, и за отмяна на Директива 86/613/ЕО на Съвета (ОВ L 180, 15.7.2010 г., стр. 1).

⁽¹⁷⁾ Препоръка на Комисията (ЕС) 2018/951 от 22 юни 2018 г. относно стандартите за органите по въпросите на равенството (ОВ L 167, 4.7.2018 г., стр. 28).

⁽¹⁸⁾ ОВ С 390, 18.11.2019 г., стр. 117.

по следене за зачитането на правата, както и за насърчаване, защита и повишаване на осведомеността относно общите ценности на Съюза на местно, регионално, национално и транснационално равнище. Програмата следва да се изпълнява по достъпен за ползвателите начин, например чрез удобна за ползвателите процедура за кандидатстване и докладване. Следва да се обърне специално внимание на това Програмата да бъде достъпна за организациите на гражданското общество на местно, регионално, национално и транснационално равнище, включително за низовите организации на гражданското общество на местно равнище, както и на капацитета на бенефициерите. При това следва да се разгледа и възможността за осигуряване на финансова подкрепа за трети лица, когато това е целесъобразно.

- (23) Комисията следва да гарантира цялостна съгласуваност, взаимно допълване и полезни взаимодействия с работата на органите, службите и агенциите на Съюза, и по-специално Европейския институт за равенство между половете и Агенцията на Европейския съюз за основните права, и следва да отчита дейността на други национални и международни участници в областите, обхванати от Програмата.
- (24) При спазването на определени условия Програмата следва да бъде отворена за участие за членовете на Европейската асоциация за свободна търговия (ЕАСТ), които са членове на Европейското икономическо пространство (ЕИП). Държавите в процес на присъединяване, държавите кандидатки и потенциалните държави кандидатки, за които има предприєдинителна стратегия, държавите, обхванати от Европейската политика за съседство, и други трети държави следва също да могат да участват в Програмата.
- (25) За да се гарантира ефикасното разпределение на средствата от общия бюджет на Съюза, е необходимо да се осигури, че всички извършвани действия по Програмата имат добавена стойност от Съюза, допълват дейностите на държавите членки и са последователни спрямо други действия на Съюза. Следва да се търсят последователност, допълване и полезни взаимодействия с програми за финансиране, подпомагащи области на политиката, които са тясно свързани помежду си, по-специално с програма „Правосъдие“, както и с програма „Творческа Европа“, създадена с Регламент (ЕС) XXX/XXX на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹⁹⁾, и с „Еразъм+“, създадена с Регламент (ЕС) XXX/XXX на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁰⁾, за да се реализира потенциалът на взаимовръзките в областта на културата, медиите, изкуствата, образованието и творчеството. Необходимо е да се създадат полезни взаимодействия с други програми на Съюза за финансиране, по-специално в областта на заетостта и борбата срещу социалното изключване, особено с Европейския социален фонд плюс, както и в областта на вътрешния пазар, предприемачеството, младежта, здравето, гражданството, правосъдието, миграцията, сигурността, научноизследователската дейност, иновациите, технологиите, промишлеността, сближаването, туризма, външните отношения, търговията и устойчивото развитие.
- (26) С настоящия регламент се определя финансов пакет за цялата продължителност на Програмата, който да представлява основната референтна сума, по смисъла на точка 18 от Междунституционалното споразумение от 16 декември 2020 г. между Европейския парламент, Съвета на Европейския съюз и Европейската комисия относно бюджетната дисциплина, сътрудничеството по бюджетни въпроси и доброто финансово управление и относно новите собствени ресурси, включително пътна карта за въвеждането на нови собствени ресурси ⁽²¹⁾, за Европейския парламент и за Съвета в рамките на годишната бюджетна процедура.
- (27) В съответствие с член 193, параграф 2 от Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета ⁽²²⁾ (наричан по-долу „Финансовият регламент“) безвъзмездни средства могат да бъдат предоставени за действие, което вече е започнало, ако заявителят може да обоснове необходимостта от започване на действието преди подписването на споразумението за предоставяне на безвъзмездни средства. Разходите, направени преди датата на подаване на заявлението за безвъзмездни средства, обаче не са допустими, освен в надлежно обосновани изключителни случаи. За да се избегне прекъсване в подкрепата от Съюза, което би могло да накърни интересите на

⁽¹⁹⁾ Регламент (ЕС) XXX/XXX на Европейския парламент и на Съвета от ... за създаване на програма „Творческа Европа“ (2021—2027 г.) и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1295/2013 (все още не публикувано в Официален вестник).

⁽²⁰⁾ Регламент (ЕС) XXX/XXX на Европейския парламент и на Съвета от XXX за създаване на „Еразъм+“ – програма на Съюза в областта на образованието и обучението, младежта и спорта и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1288/2013 (все още не публикувано в Официален вестник).

⁽²¹⁾ ОВ L 433 I, 22.12.2020 г., стр. 28.

⁽²²⁾ Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юли 2018 г. за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, за изменение на регламенти (ЕС) № 1296/2013, (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013, (ЕС) № 1304/2013, (ЕС) № 1309/2013, (ЕС) № 1316/2013, (ЕС) № 223/2014 и (ЕС) № 283/2014 и на Решение № 541/2014/ЕС и за отмяна на Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 (ОВ L 193, 30.7.2018 г., стр. 1).

Съюза, следва да бъде възможно за ограничен период от време в началото на многогодишната финансова рамка за периода 2021—2027 г. разходите, направени във връзка с действия, за които се предоставя подкрепа по настоящия регламент и които вече са започнали, да се считат за допустими от 1 януари 2021 г., дори ако са били направени преди подаването на заявлението за безвъзмездни средства.

- (28) Финансовият регламент се прилага за Програмата. Във Финансовия регламент са предвидени правилата относно изпълнението на бюджета на Съюза, включително правилата относно безвъзмездните средства, наградите, поръчките, непрякото управление, финансовите инструменти, бюджетните гаранции, финансовата помощ и възстановяването на разходите на външните експерти.
- (29) Видовете финансиране и методите за изпълнение съгласно настоящия регламент следва да се избират въз основа на способността им за осъществяване на специфичните цели на действията и за постигане на резултати, като се вземат предвид по-специално разходите за проверки, административната тежест, капацитетът на имащите отношение заинтересовани страни и на попадащите в целевата група бенефициери и очакваният риск от нарушения. Това следва да включва разглеждане на възможността за използване на еднократни суми, единни ставки и единични разходи, както и финансиране, което не е свързано с разходи, както е посочено в член 125, параграф 1 от Финансовия регламент.
- (30) В съответствие с Финансовия регламент, Регламент (ЕС, Евратом) № 883/2013 на Европейския парламент и на Съвета ⁽²³⁾ и регламенти (ЕО, Евратом) № 2988/95 ⁽²⁴⁾, (Евратом, ЕО) № 2185/96 ⁽²⁵⁾ и (ЕС) 2017/1939 ⁽²⁶⁾ на Съвета финансовите интереси на Съюза трябва да се защитават посредством пропорционални мерки, включително посредством мерки, свързани с предотвратяване, разкриване, коригиране и разследване на нередности, включително измами, със събиране на изгубени, недължимо платени или неправилно използвани средства и, когато е целесъобразно, с налагане на административни санкции. По-специално, в съответствие с регламенти (Евратом, ЕО) № 2185/96 и (ЕС, Евратом) № 883/2013 Европейската служба за борба с измамите (OLAF) има правомощието да извършва административни разследвания, включително проверки и инспекции на място, с цел установяване наличието на измама, корупция или друга незаконна дейност, засягаща финансовите интереси на Съюза. В съответствие с Регламент (ЕС) 2017/1939 на Европейската прокуратура са предоставени правомощия да извършва разследване и наказателно преследване за престъпления срещу финансовите интереси на Съюза, както е предвидено в Директива (ЕС) 2017/1371 на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁷⁾.

В съответствие с Финансовия регламент всички лица или субекти, получаващи средства от Съюза, трябва да оказват пълно съдействие за защита на финансовите интереси на Съюза, да предоставят правата и достъпа, необходими на Комисията, на OLAF, на Сметната палата и, по отношение на държавите членки, участващи в засилено сътрудничество съгласно Регламент (ЕС) 2017/1939, на Европейската прокуратура, и да гарантират, че всички трети лица, участващи в изпълнението на средства на Съюза, предоставят равностойни права.

- (31) Трети държави, които са членки на ЕИП, могат да участват в програми на Съюза в рамките на сътрудничеството, установено съгласно Споразумението за Европейското икономическо пространство ⁽²⁸⁾, което предвижда, че програмите се изпълняват въз основа на решение, прието съгласно посоченото споразумение. Трети държави могат да участват и въз основа на други правни инструменти. В настоящия регламент следва да бъде въведена специална разпоредба, съдържаща изискването третите държави да предоставят правата и достъпа, необходими на отговорния разпоредител с бюджетни кредити, на OLAF и на Сметната палата, за да упражняват в пълна степен съответните си правомощия.

⁽²³⁾ Регламент (ЕС, Евратом) № 883/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 септември 2013 г. относно разследванията, провеждани от Европейската служба за борба с измамите (OLAF), и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1073/1999 на Европейския парламент и на Съвета и Регламент (Евратом) № 1074/1999 на Съвета (ОВ L 248, 18.9.2013 г., стр. 1).

⁽²⁴⁾ Регламент (ЕО, Евратом) № 2988/95 на Съвета от 18 декември 1995 г. относно защитата на финансовите интереси на Европейските общности (ОВ L 312, 23.12.1995 г., стр. 1).

⁽²⁵⁾ Регламент (Евратом, ЕО) № 2185/96 на Съвета от 11 ноември 1996 г. относно контрола и проверките на място, извършвани от Комисията за защита на финансовите интереси на Европейските общности срещу измами и други нередности (ОВ L 292, 15.11.1996 г., стр. 2).

⁽²⁶⁾ Регламент (ЕС) 2017/1939 на Съвета от 12 октомври 2017 г. за установяване на засилено сътрудничество за създаване на Европейска прокуратура (ОВ L 283, 31.10.2017 г., стр. 1).

⁽²⁷⁾ Директива (ЕС) 2017/1371 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юли 2017 г. относно борбата с измамите, засягащи финансовите интереси на Съюза, по наказателнонаправен ред (ОВ L 198, 28.7.2017 г., стр. 29).

⁽²⁸⁾ ОВ L 1, 3.1.1994 г., стр. 3.

- (32) Към настоящия регламент се прилагат хоризонталните финансови правила, приети от Европейския парламент и Съвета на основание член 322 от ДФЕС. Посочените правила са установени във Финансовия регламент и уреждат по-специално процедурата за съставяне и изпълнение на бюджета чрез безвъзмездни средства, обществени поръчки, награди и непряко изпълнение и предвиждат проверки по отношение на отговорността на финансовите участници. Правилата, приети на основание член 322 от ДФЕС, включват и общ режим на обвързаност с условия с цел защита на бюджета на Съюза.
- (33) Съгласно Решение 2013/755/ЕС на Съвета ⁽²⁹⁾ лицата и съответните публични и/или частни органи и институции в отвъдморски страни и територии отговарят на критериите за допустимост за финансиране при спазване на правилата и целите на Програмата и на евентуалните правила, приложими по отношение на държавата членка, с която е свързана съответната отвъдморска страна или територия.
- (34) Като отразява значението на борбата с изменението на климата съгласно ангажиментите на Съюза за изпълнение на Парижкото споразумение, прието съгласно Рамковата конвенция на ООН по изменение на климата и целите на Организацията на обединените нации за устойчиво развитие, Програмата има за цел да допринесе за интегрирането на действията в областта на климата и за постигането на общата цел 30 % от бюджетните разходи на Съюза да се насочат към цели във връзка с климата и на амбицията 7,5 % от бюджета на Съюза за 2024 г. и 10 % от бюджета за 2026 г. и 2027 г. да бъдат заделени за разходи в областта на биологичното разнообразие, като същевременно се вземат предвид съществуващите припокривания между целите в областта на климата и биологичното разнообразие. Програмата трябва да подкрепя дейности, с които се зачитат стандартите и приоритетите на Съюза в областта на климата и околната среда и се прилага установения в Европейския зелен пакт принцип за ненанасяне на вреда. Необходимите действия трябва да бъдат определени по време на подготовката и изпълнението на Програмата и да бъдат преразгледани при съответните процеси по извършване на оценка и преглед.
- (35) Съгласно точки 22 и 23 от Междунституционалното споразумение от 13 април 2016 г. за по-добро законотворчество ⁽³⁰⁾ настоящата Програма следва да се подложи на оценка въз основа на информацията, събрана в съответствие със специалните изисквания за мониторинг, като същевременно се избягват административната тежест, по-специално за държавите членки, и свръхрегулирането. Когато е целесъобразно, тези изисквания следва да включват измерими показатели, които да служат като основа за оценяване на действието на Програмата по места.
- (36) С цел да се гарантира ефикасната оценка на напредъка на Програмата към постигане на нейните цели, на Комисията следва да бъде делегирано правомощието да приема актове в съответствие с член 290 от ДФЕС във връзка с показателите, посочени в членове 14 и 16 и приложение II. Особено важно е по време на подготвителната си работа Комисията да проведе подходящи консултации, включително на експертно равнище, и тези консултации да бъдат проведени в съответствие с принципите, заложи в Междунституционалното споразумение от 13 април 2016 г. за по-добро законотворчество. По-специално, с цел осигуряване на равно участие при подготовката на делегираните актове, Европейският парламент и Съветът получават всички документи едновременно с експертите от държавите членки, като техните експерти получават системно достъп до заседанията на експертните групи на Комисията, занимаващи се с подготовката на делегираните актове.
- (37) За да се гарантират еднакви условия за изпълнение на настоящия регламент, на Комисията следва да бъдат предоставени изпълнителни правомощия. Тези правомощия следва да бъдат упражнявани в съответствие с Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета ⁽³¹⁾.
- (38) Доколкото целите на настоящия регламент, а именно да защитава и утвърждава правата и ценностите, залегнали в Договорите, Хартата и приложимите международни конвенции за правата на човека, не могат да бъдат постигнати в достатъчна степен от държавите членки, а поради обхвата и последиците от действието могат да бъдат по-добре постигнати на равнището на Съюза, Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от ДЕС. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящият регламент не надхвърля необходимото за постигане на тези цели.

⁽²⁹⁾ Решение 2013/755/ЕС на Съвета от 25 ноември 2013 г. за асоцииране на отвъдморските страни и територии към Европейския съюз („Решение за отвъдморско асоцииране“) (ОВ L 344, 19.12.2013 г., стр. 1).

⁽³⁰⁾ ОВ L 123, 12.5.2016 г., стр. 1.

⁽³¹⁾ Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 г. за установяване на общите правила и принципи относно реда и условията за контрол от страна на държавите членки върху упражняването на изпълнителните правомощия от страна на Комисията (ОВ L 55, 28.2.2011 г., стр. 13).

- (39) Поради това регламенти (ЕС) № 1381/2013 и (ЕС) № 390/2014 следва да бъдат отменени.
- (40) С цел да се осигури приемственост при предоставянето на подкрепа в имашата отношение област на политиката и да се даде възможност изпълнението да започне от началото на многогодишната финансова рамка за периода 2021—2027 г., настоящият регламент следва да влезе в сила по спешност и да се прилага с обратно действие от 1 януари 2021 г.,

ПРИЕХА НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

ГЛАВА I

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Член 1

Предмет

С настоящия регламент се създава програма „Граждани, равенство, права и ценности“ (наричана по-долу „Програмата“) за срока на многогодишната финансова рамка за годините 2021—2027, определена в Регламент (ЕС, Евратом) 2020/2093.

С него се определят целите на Програмата, бюджетът за периода 2021 — 2027 г., формите на финансиране от Съюза и правилата за предоставяне на финансиране.

Член 2

Цели на програмата

1. Общата цел на Програмата е да защитава и утвърждава правата и ценностите, залегнали в Договорите, Хартата и приложимите международни конвенции за правата на човека, по-специално чрез оказване на подкрепа за организациите на гражданското общество и други заинтересовани страни, действащи на местно, регионално, национално и транснационално равнище, и чрез насърчаване на гражданското и демократичното участие, с цел поддържане и по-нататъшно развитие на основани на правата и равенството отворени, демократични и приобщаващи общества, които почиват на принципите на правовата държава.
2. В рамките на общата цел, определена в параграф 1, Програмата има следните специфични цели, които съответстват на съответните направления:
 - а) да защитава и утвърждава ценностите на Съюза (направление „Ценности на Съюза“);
 - б) да утвърждава правата, недискриминацията и равенството, включително равенството между половете, и да спомага за интегрирането на принципа на равенство между половете и недискриминация (направление „Равенство, права и равенство между половете“);
 - в) да насърчава ангажираността и участието на гражданите в демократичния живот на Съюза и обмена между гражданите на различни държави членки, както и да повишава тяхното познаване на общата им европейска история (направление „Гражданска ангажираност и участие“);
 - г) да се бори срещу насилието, включително насилието, основано на пола (направление „Дафне“).

Член 3

Направление „Ценности на Съюза“

В рамките на общата цел, определена в член 2, параграф 1, и в рамките на специфичната цел, определена в член 2, параграф 2, буква а), Програмата е насочена към защитата, насърчаването и повишаването на осведомеността относно правата чрез предоставяне на финансова подкрепа за организациите на гражданското общество, които работят на местно, регионално, национално и транснационално равнище за утвърждаване и развиване на тези права, като по този начин се укрепва и защитата и утвърждаването на ценностите на Съюза и зачитането на принципите на правовата държава и се допринася за изграждането на по-демократичен Съюз, демократичен диалог, прозрачност и добро управление.

Член 4

Направление „Равенство, права и равенство между половете“

В рамките на общата цел, определена в член 2, параграф 1, и на специфичната цел, определена в член 2, параграф 2, буква б), Програмата е насочена към:

- 1) насърчаване на равенството и предотвратяване и борба с неравенства и дискриминация, основани на пол, раса или етнически произход, религия или убеждения, увреждания, възраст или сексуална ориентация, и спазване на принципа за недискриминация на основанията, посочени в член 21 от Хартата;
- 2) подкрепа, поощряване и прилагане на всеобхватни политики, насочени към:
 - а) насърчаване на пълноценното упражняване от страна на жените на техните права; равенство между половете, включително равновесие между професионалния и личния живот; предоставяне на възможности на жените; и интегриране на принципа на равенство между половете;
 - б) насърчаване и интегриране на недискриминацията;
 - в) борба с расизма, ксенофобията и всички форми на нетърпимост, включително хомофобията, бифобията, трансфобията и интерфобията и нетърпимостта, основана на половата идентичност, както онлайн, така и офлайн;
 - г) защита и утвърждаване на правата на детето;
 - д) защита и насърчаване на правата на лицата с увреждания;
- 3) защита и насърчаване на правата, произтичащи от гражданството на Съюза, и правото на защита на личните данни.

Член 5

Направление „Гражданска ангажираност и участие“

В рамките на общата цел, определена в член 2, параграф 1, и на специфичната цел, определена в член 2, параграф 2, буква в), Програмата е насочена към:

- 1) подкрепа за проекти, насочени към съхраняване на паметта за определящи моменти от съвременната европейска история, като идването на власт на авторитарни и тоталитарни режими, включително техните причини и последиците от тях, както и проекти, насочени към подобряване на познаването сред европейските граждани на тяхната обща история, култура, културно наследство и ценности, като по този начин се подобрява разбирането им за Съюза, за неговото зараждане, цел, многообразие и постижения, както и за значението на взаимното разбирателство и толерантност;
- 2) насърчаване на участието на гражданите и представителните организации и техния принос за демократичния и гражданския живот на Съюза, като им дава възможност за огласяване и публичен обмен на техните мнения във всички области на дейност на Съюза;
- 3) насърчаване на обмена между граждани на различни държави, по-специално чрез побратимяване на градове и мрежи от градове, така че да получат възможност за практически досег с богатството и многообразието на общото наследство на Съюза и да осъзнаят, че това богатство и многообразие представляват надеждна основа за общо бъдеще.

Член 6

Направление „Дафне“

В рамките на общата цел, определена в член 2, параграф 1, и на специфичната цел, определена в член 2, параграф 2, буква г), Програмата е насочена към:

- 1) предотвратяване и борба на всички равнища с всички форми на основано на пола насилие срещу жени и момичета и домашно насилие, включително чрез утвърждаване на стандартите, установени в Конвенцията на Съвета на Европа за превенция и борба с насилието над жени и домашното насилие (Истанбулската конвенция);
- 2) предотвратяване и борба с всички форми на насилие над деца, млади хора и други рискови групи, като например ЛГБТИК лицата и лицата с увреждания;

- 3) подкрепа и защита на всички преки и непреки пострадали от формите на насилие, посочени в точки 1) и 2), като пострадали от домашно насилие, упражнено в рамките на семейството или в рамките на интимна връзка, включително деца, осиротели в резултат на битови престъпления, и оказване на подкрепа и осигуряване на еднакво равнище на защита в целия Съюз за жертвите на насилие, основано на пола.

Член 7

Бюджет

1. Финансовият пакет за изпълнението на Програмата в периода от 1 януари 2021 г. до 31 декември 2027 г. е в размер на 641 705 000 EUR по текущи цени.
2. В резултат на специфичната корекция на програмите, предвидена в член 5 от Регламент (ЕС, Евратом) 2020/2093, сумата, определена в параграф 1 от настоящия член, се увеличава с допълнително разпределяне на средства в размер на 800 000 000 EUR по цени от 2018 г., както е посочено в приложение II към същия регламент.
3. В рамките на сумата, определена в параграф 1, следните индикативни суми се разпределят за посочените по-долу цели:
 - а) 297 366 097 EUR по текущи цени, т.е. 46,34% от финансовия пакет, за специфичните цели, определени в член 2, параграф 2, буква а);
 - б) 169 410 120 EUR по текущи цени, т.е. 26,4% от финансовия пакет, за специфичните цели, определени в член 2, параграф 2, букви б) и г);
 - в) 174 928 783 EUR по текущи цени, т.е. 27,26% от финансовия пакет, за специфичните цели, определени в член 2, параграф 2, буква в);
4. В рамките на сумата, определена в параграф 2, следните индикативни суми се разпределят за долупосочените цели:
 - а) 43,00%, до 344 000 000 EUR по цени от 2018 г., за специфичните цели, определени в член 2, параграф 2, буква а);
 - б) 23,07%, до 184 560 000 EUR по цени от 2018 г., за специфичните цели, определени в член 2, параграф 2, букви б) и г);
 - в) 23,93%, до 191 440 000 EUR по цени от 2018 г., за специфичните цели, определени в член 2, параграф 2, буква в);
 - г) 10,00%, до 80 000 000 EUR по цени от 2018 г., за всяка от целите, определени в член 2, параграф 2.
5. В рамките на сумите, определени в параграф 3, букви а) и б) и в параграф 4, букви а) и б), най-малко 50% се разпределят за подкрепа на дейности, извършвани от организации на гражданското общество, от които най-малко 40% се разпределят за местни и регионални организации на гражданското общество.
6. В рамките на сумата, определена в параграф 3, буква б) и в параграф 4, буква б), най-малко 40% се разпределят за подкрепа на дейности за предотвратяване и борба на всички равнища с всички форми на насилие на основа на пола и най-малко 15% — за дейности, насърчаващи пълноценното упражняване от страна на жените на техните права, равенството между половете, включително равновесието между професионалния и личния живот, предоставянето на възможности на жените и интегрирането на принципа на равенство между половете.
7. В рамките на сумата, определена в параграф 3, буква в) и в параграф 4, буква в), най-малко 65% се разпределят за демократично участие, а 15% — за възпоменателни дейности.
8. Комисията не се отклонява с повече от десет процентни пункта от разпределените процентни дялове за финансовите средства по Програмата, определени в параграфи 6 и 7.
9. Сумите, определени в параграфи 1 и 2, може да бъдат разпределени за техническа и административна помощ за изпълнението на Програмата, например подготвителни, мониторингови, контролни и одитни дейности и дейности за оценка, включително за корпоративни информационни системи, проучвания, срещи на експерти и комуникация относно приоритетите и областите, свързани с общите цели на Програмата.

10. В съответствие с член 193, параграф 2, втора алинея, буква а) от Финансовия регламент, като се има предвид забавеното влизане в сила на настоящия регламент и за да се осигури приемственост, за ограничен период разходите, направени във връзка с действия, подкрепяни съгласно настоящия регламент, могат да се считат за допустими, считано от 1 януари 2021 г., дори ако са направени преди подаването на заявлението за безвъзмездни средства.

11. Ресурсите, разпределени на държавите членки при споделено управление, могат, по искане на съответната държава членка, да бъдат прехвърлени към Програмата при спазване на условията, посочени в член 26 от регламент на Европейския парламент и на Съвета за установяване на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд плюс, Кохезионния фонд, Фонда за справедлив преход и Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури, както и на финансови правила за тях и за фонд „Убежище, миграция и интеграция“, фонд „Вътрешна сигурност“ и Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика (наричан по-долу „Регламентът за общоприложимите разпоредби за периода 2021—2027 г.“). Комисията изпълнява тези ресурси пряко в съответствие с член 62, параграф 1, първа алинея, буква а) от Финансовия регламент или непряко — в съответствие с буква в) от посочената алинея. Тези ресурси се използват в полза на съответната държава членка.

Член 8

Трети държави, асоциирани към Програмата

Програмата е отворена за участието на следните трети държави:

- а) членки на ЕАСТ, които са членки на ЕИП — в съответствие с условията, определени в Споразумението за ЕИП;
- б) присъединяващи се държави, държави кандидатки и държави потенциални кандидатки — в съответствие с общите принципи и условия за участието на тези държави в програми на Съюза, установени в съответните рамкови споразумения и решения на Съвета за асоцииране или в подобни споразумения, и в съответствие със специалните условия, определени в споразуменията между Съюза и тези държави;
- в) държави, в рамките на Европейската политика за съседство, в съответствие с общите принципи и условия за участието на тези държави в програми на Съюза, установени в съответните рамкови споразумения и решения на Съвета за асоцииране или в подобни споразумения, и в съответствие със специалните условия, определени в споразуменията между Съюза и тези държави;
- г) други трети държави, в съответствие с условията, определени в специално споразумение относно участието на третата държава в която и да е програма на Съюза, при условие че споразумението:
 - i) гарантира справедлив баланс по отношение на приноса и ползите за третата държава, участваща в програмите на Съюза;
 - ii) определя условията за участие в програмите, включително изчисляването на финансов принос за индивидуални програми и административните разходи по програмите;
 - iii) не предоставя на третата държава правомощия за вземане на решения по отношение на програмата на Съюза;
 - iv) гарантира правата на Съюза да осигурява добро финансово управление и да защитава своите финансови интереси.

Приносът, посочен в първа алинея, буква г), подточка ii), представлява целеви приходи в съответствие с член 21, параграф 5 от Финансовия регламент.

Член 9

Изпълнение и форми на финансиране от Съюза

1. Програмата се изпълнява при пряко управление в съответствие с Финансовия регламент или при непряко управление от органите, определени в член 62, параграф 1, първа алинея, буква в) от него.

2. Програмата може да осигурява финансиране чрез всяка една от формите, предвидени във Финансовия регламент.
3. Вноските за взаимен застрахователен механизъм могат да покрият риска, свързан с възстановяването на средства, дължими от получателя, и се считат за достатъчна гаранция съгласно Финансовия регламент. Прилагат се разпоредбите на член 37, параграф 7 от Регламент (ЕС) 2021/... на Европейския парламент и на Съвета ⁽³²⁾.

Член 10

Видове действия

Действията, допринасящи за постигането на специфична цел, определена в член 2, могат да получат финансиране съгласно настоящия регламент. По-специално допустими за финансиране са дейностите, посочени в приложение I.

Член 11

Група за граждански диалог

Комисията създава Група за граждански диалог, чиято цел е да гарантира редовен, открит и прозрачен диалог с бенефициерите на Програмата и други имащи отношение заинтересовани страни с цел обмен на опит и добри практики и обсъждане на развитието на политиките в рамките на обхванатите от програмата области и цели и други свързани с нея области.

ГЛАВА II

БЕЗВЪЗМЕЗДНИ СРЕДСТВА

Член 12

Безвъзмездни средства

1. Безвъзмездните средства по Програмата се отпускат и управляват в съответствие с дял VIII от Финансовия регламент.
2. Членовете на комисията за оценка могат да бъдат външни експерти.

Член 13

Кумулативно и алтернативно финансиране

1. За действие, за което е предоставено финансиране по Програмата, може да бъде предоставено финансиране и по друга програма на Съюза, включително фондове при споделено управление, при условие че финансирането не обхваща едни и същи разходи. Правилата на съответната програма на Съюза се прилагат за съответстващото финансиране на действието. Кумулативното финансиране не надвишава общия размер на допустимите разходи за действието. Подкрепата от различните програми на Съюза може да се изчисли на пропорционално в съответствие с документите, определящи условията за подкрепата.

2. Действията, получили знака „Печат за високи постижения“ по Програмата, могат да получават подкрепа от Европейския фонд за регионално развитие или Европейския социален фонд плюс в съответствие с член 73, параграф 4 от Регламента за общоприложимите разпоредби за периода 2021—2027 г., ако отговарят на следните кумулативни условия:

- а) били са оценени в рамките на покана за представяне на предложения по Програмата;

⁽³²⁾ Регламент (ЕС) 2021/695 на Европейския парламент и на Съвета от 28 април 2021 г. за създаване на Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“, за определяне на нейните правила за участие и разпространение на резултатите и за отмяна на регламенти (ЕС) № 1290/2013 и (ЕС) № 1291/2013 (ОВ L 170, 12.5.2021 г. стр.1).

- б) отговарят на минималните изисквания за качество на тази покана за представяне на предложения;
- в) не могат да бъдат финансирани по тази покана за представяне на предложения поради бюджетни ограничения.

Член 14

Отговарящи на критериите за допустимост субекти

1. В допълнение към критериите, определени в член 197 от Финансовия регламент, се прилагат и критериите за допустимост, определени в параграфи 2 и 3 от настоящия член.
2. За отговарящи на критериите за допустимост се считат следните субекти:
 - а) правни субекти, установени в:
 - i) държава членка или отвъдморска страна или територия, свързана с нея;
 - ii) трета държава, асоциирана към Програмата, освен във връзка със специфичната цел, посочена в член 2, параграф 2, буква а);
 - б) правни субекти, учредени съгласно правото на Съюза, или международни организации.
3. Безвъзмездни средства за оперативни разходи може да бъдат отпуснати без покана за представяне на предложения на Европейската мрежа на националните органи за равно третиране (Equinet) съгласно член 7, параграф 3, буква б) и член 7, параграф 4, буква б) за покриване на разходите, свързани с постоянната работна програма на Equinet.

ГЛАВА III

ПРОГРАМИРАНЕ, МОНИТОРИНГ, ОЦЕНКА И КОНТРОЛ

Член 15

Работна програма

1. Програмата се изпълнява чрез работните програми, посочени в член 110 от Финансовия регламент.
2. Работната програма се приема от Комисията чрез акт за изпълнение. Този акт за изпълнение се приема в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 22.

Член 16

Мониторинг и докладване

Показателите във връзка с докладването относно напредъка на Програмата към постигане на общата и специфичните цели, определени в член 2, се съдържат в приложение II.

За да се гарантира ефикасната оценка на напредъка на Програмата към постигане на нейните цели, на Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 18 за изменение на приложение II по отношение на показателите, когато прецени за необходимо, както и за допълване на настоящия регламент с разпоредби за създаването на рамка за мониторинг и оценка.

Системата за докладване във връзка с качеството на изпълнението осигурява ефикасното, ефективно и навременно събиране на данни за целите на мониторинга на изпълнението и резултатите от Програмата.

За тази цел на получателите на средства от Съюза и, когато е целесъобразно — на държавите членки, се налагат пропорционални изисквания за докладване.

Член 17

Оценка

1. Извършват се навременни оценки на Програмата с цел използване на резултатите от тях в процеса на вземане на решения.
2. Комисията извършва междинна оценка на Програмата, след като за изпълнението на Програмата се събере достатъчно информация, но не по-късно от четири години след започване на нейното изпълнение. В междинната оценка се вземат предвид резултатите от оценката на въздействието в дългосрочен план на предшестващите програми.
3. Комисията извършва окончателна оценка на Програмата в края на изпълнението ѝ, но не по-късно от четири години след края на периода, посочен в член 1.
4. Комисията представя заключенията от оценките, заедно със своите наблюдения, на Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите.

Член 18

Упражняване на делегирането

1. Правомощието да приема делегирани актове се предоставя на Комисията при спазване на предвидените в настоящия член условия.
2. Правомощието да приема делегирани актове, посочено в член 16, се предоставя на Комисията до 31 декември 2027 г.
3. Делегирането на правомощия, посочено в член 16, може да бъде оттеглено по всяко време от Европейския парламент или от Съвета. С решението за оттегляне се прекратява посоченото в него делегиране на правомощия. Оттеглянето поражда действие в деня след публикуването на решението в *Официален вестник на Европейския съюз* или на по-късна дата, посочена в решението. То не засяга действителността на делегираните актове, които вече са в сила.
4. Преди приемането на делегиран акт Комисията се консултира с експерти, определени от всяка държава членка в съответствие с принципите, залегнали в Междунституционалното споразумение от 13 април 2016 г. за по-добро законотворчество.
5. Веднага след като приеме делегиран акт, Комисията нотифицира акта едновременно на Европейския парламент и на Съвета.
6. Делегиран акт, приет съгласно член 16, влиза в сила единствено ако нито Европейският парламент, нито Съветът не са представили възражения в срок от два месеца след нотифицирането на акта на Европейския парламент и на Съвета или ако преди изтичането на този срок и Европейският парламент, и Съветът са уведомили Комисията, че няма да представят възражения. Посоченият срок се удължава с два месеца по инициатива на Европейския парламент или на Съвета.

Член 19

Защита на финансовите интереси на Съюза

Когато трета държава участва в Програмата въз основа на решение, прието съгласно международно споразумение, или въз основа на друг правен инструмент, третата държава предоставя правата и достъпа, необходими на отговорния разпоредител с бюджетни кредити, OLAF и Сметната палата, за да упражняват в пълна степен съответните си правомощия. По отношение на OLAF тези права включват правото да се извършват разследвания, включително проверки и инспекции на място, предвидено в Регламент (ЕС, Евратом) № 883/2013.

ГЛАВА IV

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Член 20

Информационни и комуникационни дейности и публичност

1. Получателите на финансиране от Съюза посочват произхода на средствата и осигуряват видимост на финансирането от Съюза, по-специално когато популяризират действията и резултатите от тях, като предоставят последователна, ефективна и пропорционална целева информация на различни видове публика, включително на медиите и обществеността.
2. Комисията осъществява информационни и комуникационни дейности във връзка с Програмата, на действията, предприети по Програмата, и на получените резултати.
3. Финансовите ресурси, разпределени по Програмата, допринасят също така за корпоративната комуникация по политическите приоритети на Съюза, доколкото тези приоритети са свързани с целите, посочени в член 2.

Член 21

Звена за контакт по Програмата

Всяка държава членка може да създаде звена за контакт по Програмата, отговарящи за предоставянето на обективни насоки, практическа информация и съдействие на кандидатите, заинтересованите страни и бенефициерите на Програмата по отношение на всички нейни аспекти, включително във връзка с процедурата за кандидатстване, разпространението на лесна за ползване информация и на резултатите от Програмата, запитванията за партньори, обучението и формалностите.

Звената за контакт по Програмата са независими при изпълнението на функциите си.

Член 22

Процедура на комитет

1. Комисията се подпомага от комитет. Този комитет е комитет по смисъла на Регламент (ЕС) № 182/2011.
2. При позоваване на настоящия параграф се прилага член 5 от Регламент (ЕС) № 182/2011.
3. Комитетът може да заседава в специални състави, за да разглежда отделните направления на програмата.

Член 23

Отмяна

Регламенти (ЕС) № 1381/2013 и (ЕС) № 390/2014 се отменят, считано от 1 януари 2021 г.

Член 24

Преходни разпоредби

1. Настоящият регламент не засяга продължаването или промяната на действията, предприети съгласно регламенти (ЕС) № 1381/2013 и (ЕС) № 390/2014, които продължават да се прилагат за тези действия до тяхното приключване.

2. Финансовият пакет за Програмата може да покрива и разходи за техническа и административна помощ, необходими, за да се гарантира преходът между Програмата и мерките, приети съгласно регламенти (ЕС) № 1381/2013 и (ЕС) № 390/2014.

3. Ако е необходимо, в бюджета на Съюза могат да се записват бюджетни кредити за поети задължения и след 2027 г. за покриване на разходите, предвидени в член 7, параграф 9, за да се даде възможност за управление на действията, които не са приключили до 31 декември 2027 г.

Член 25

Влизане в сила

Настоящият регламент влиза в сила в деня на публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Прилага се от 1 януари 2021 година.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки.

Съставено в Брюксел на 28 април 2021 година.

За Европейския парламент
Председател
D. M. SASSOLI

За Съвета
Председател
A. P. ZACARIAS

ПРИЛОЖЕНИЕ I

ДЕЙНОСТИ, ПОДКРЕПАНИ ПО ПРОГРАМАТА

Общата и специфичните цели на Програмата, определени в член 2, се постигат по-специално чрез оказване на подкрепа за следните дейности:

- 1) повишаване на осведомеността, популяризиране и разпространение на информация в рамките на обхванатите от Програмата области и цели с цел подобряване на познаването на правата, ценностите и свързаните политики;
- 2) взаимно обучение и обмен на добри практики между заинтересованите страни с цел подобряване на познанията и взаимното разбиране;
- 3) дейности по анализ и мониторинг с цел подобряване на разбирането на ситуацията в държавите членки и на равнището на Съюза в обхванатите от Програмата области, както и за подобряване на прилагането на правото, политиките и ценностите на Съюза в държавите членки, например дейности, включващи събирането на данни и статистическа информация; разработването на общи методи и — когато е целесъобразно — на показатели или на ориентири за сравнение; проучвания, научни изследвания, анализи и допитвания; оценки; оценка на въздействието; и разработване и публикуване на насоки, доклади и образователни материали;
- 4) обучение на имащите отношение заинтересовани страни с цел подобряване на познанията им за политиките и правата в обхванатите от Програмата области;
- 5) разработване и поддръжка на инструменти за информационни и комуникационни технологии;
- 6) оказване на подкрепа за организациите на гражданското общество и заинтересованите страни с нестопанска цел, които работят в обхванатите от Програмата области:
 - а) да увеличават капацитета си за реагиране и да осигуряват адекватен достъп за всички граждани до услугите си и до дейностите си по консултиране и подкрепа;
 - б) да осъществяват застъпнически дейности с цел утвърждаване на права, с което се укрепват също защитата и утвърждаването на ценностите на Съюза и зачитането на принципите на правовата държава и се допринася за демократичния диалог, прозрачността и доброто управление, включително в случаи на свиващо се пространство за гражданското общество;
- 7) повишаване на осведомеността сред гражданите, особено сред младите хора, за европейската култура, културно наследство, идентичност и история, включително по отношение на тоталитарните и авторитарните режими и други определящи епизоди от най-новата история на Европа, с цел укрепване на паметта за миналото и ангажираността на европейските граждани към Съюза и насърчаване на толерантността, взаимното разбирателство, диалога между културите и зачитането на многообразието;
- 8) сплотяване на граждани от различни националности и култури, като им се дава възможност да участват в дейности по побратимяване на градове и проекти на гражданското общество, като по този начин се създават условия за по-добър подход от долу нагоре и се насърчава гражданската и демократичната ангажираност;
- 9) насърчаване и улесняване на активното и приобщаващо участие в изграждането на по-демократичен Съюз, както и повишаване на осведомеността за правата и ценностите чрез осигуряване на подкрепа за организации на гражданското общество;
- 10) развиване на капацитета на европейските мрежи за насърчаване и доразвиване на правото, ценностите, целите на политиката и стратегиите на Съюза;
- 11) финансиране на техническа и организационна подкрепа за изпълнението на Регламент (ЕС) 2019/788, като по този начин се подкрепя упражняването от страна на гражданите на правото да предлагат и подкрепят европейски граждански инициативи;
- 12) подобряване на познанията относно Програмата и повишаване на разпространението и потенциала за пренос на резултатите от нея, както и насърчаване на работата с граждани по места, включително чрез създаване и подкрепа на звена за контакт по Програмата.

ПРИЛОЖЕНИЕ II

ПОКАЗАТЕЛИ

Програмата е предмет на мониторинг въз основа на набор от показатели, предназначени за измерване на това до каква степен са били постигнати нейната обща цел и специфични цели, като същевременно се намаляват административната тежест и разходите. За целта ще бъдат събирани данни по отношение на следния набор от показатели:

- 1) брой на хората, до които е достигнато чрез:
 - а) дейности по обучение;
 - б) дейности за взаимно обучение и обмен на добри практики;
 - в) дейности за повишаване на осведомеността, информиране и разпространение.
- 2) брой на организациите, до които е достигнато чрез дейности за подкрепа и изграждане на капацитет;
- 3) брой на транснационалните мрежи и инициативи, насочени към европейската памет и наследство в резултат на намесата на Програмата.

Всички отделни данни се разбиват по полов признак, когато това е възможно. В междинната и окончателната оценка на Програмата се обръща специално внимание на всяко направление и на всяка дейност и се включва перспективата за равенство между половете, като се оценява въздействието върху равенството между половете.
